

160. Rocznica Bitwy pod Żyrzynem

8 sierpnia 1863 roku odbyła się jedna z trzech największych bitew Powstania Styczniowego – bitwa pod Żyrzynem. Bój, jaki stoczył płk. Michał Jan Heydenreich-Kruk nad dowodzonymi przez por. Laudańskiego oddziałami carskimi był największą zwycięską bitwą tego okresu.

Wiadomość o tym zwycięstwie rozeszła się nie tylko po Królestwie Polskim, ale też po całej Europie. Bitwa ta zyskała miano „Viktorii Żyrzyńskiej” i już dwa dni po bitwie w taki oto sposób relacjonowała je prasa podziemna „*Bóg błogosławi walczącym za niepodległość. Nasze zwycięstwo płk Kruka nad Moskwą pod Żyrzynem dnia 8 sierpnia na zawsze pozostanie pamiętnym w historii naszego Powstania*”.

Za to zwycięstwo wyróżniony został i awansowany do stopnia generała brygady Michał Jan Heydenreich pseudonim Kruk.

Uczestnicy tej bitwy, tak zadziwili świat, że nawet prasa rosyjska pisała „*że trudno zrozumieć, jak to było możliwe, iż garstka Powstańców, często dzieciaków i obdartych kosynierów, umiejących zaledwie broń w ręku utrzymać, zdobyła na regularnej, po europejsku zorganizowanej i wyćwiczonej armii, furgony i działa*”.

To „zadziwienie” właściwie trwa do dziś.

O tej rocznicy nie można było zapomnieć, nad tymi mogiłami nie można było się nie pochylić. Dbalność o narodowe tradycje i oddanie hołdu wszystkim tym, którzy przelewali krew o wolność Ojczyzny – to obowiązek i przywilej naszego pokolenia.

6 sierpnia 2023 r. mieszkańcy Gminy Żyrzyn oraz przybyli goście uczcili pamięć Powstańców z oddziałów gen. Michała Jana Heydenreycha-Kruka zwycięzcy spod Żyrzyna.

W uroczystościach uczestniczyli:

- Posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – Pan Przemysław Czarnek – Minister Edukacji i Nauki oraz Pan Sławomir Skwarek i Pan Krzysztof Szulowski
- prof. Edward Warda - Honorowy Obywatel Gminy Żyrzyn
- Radni Sejmiku Województwa Lubelskiego Pan Grzegorz Kapusta
- mjr. Paweł Joński - Szef Wydziału - Zastępca Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji w Puławach
- kpt. Maciej Marczuk – Dowódca Kompanii Reprezentacyjnej z 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie
- st.chor.szt. Marcin Buliński – Dowódca Kapelmistrz Orkiestry Wojskowej z Radomia
- sierż. Bartosz Skurkiewicz – tamburmajor Orkiestry Wojskowej z Radomia
- dr hab. Jacek Romanek – Naczelnik Biura Upamiętnienia Walk i Męczeństwa Oddziału IPN w Lublinie
- podinspektor Mariusz Marzec – Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Puławach
- Wicestarosta Powiatu Puławskiego – Pan Leszek Gorgol oraz Radni Powiatu Puławskiego
- Przewodnicząca Rady Gminy Żyrzyn – Pani Teresa Gruda i Radni Rady Gminy Żyrzyn

a także pracownicy samorządowych jednostek gminnych i innych zakładów pracy, sołtysi, druhowie strażacy i członkowie kół gospodyń wiejskich, jak również mieszkańcy gminy i jej sympatycy.

W tym roku uroczystości zostały zorganizowane w dwóch miejscach: przy pomniku Powstańców Styczniowych (przy dawnej drodze Nr 17) oraz w parku w Żyrzynie.

O godzinie 12:00 przy Pomniku Powstańców odbyło się uroczyste podniesienie flagi, odsłuchanie Hymnu Państwowego oraz zostały złożone wieńce i wiązanki.

Wieńce i wiązanki składali:

- Pan Przemysław Carnek – Poseł na Sejm RP – Minister Edukacji i Nauki
- Pan Sławomir Skwarek – Poseł Na Sejm RP
- Pan Krzysztof Szulowski – Poseł na Sejm RP
- Pan Grzegorz Kapusta – Radny Sejmiku Województwa Lubelskiego
- W imieniu Powiatu Puławskiego – Pan Leszek Gorgol – Wicestarosta Powiatu Puławskiego
- W imieniu Gminy Żyrzyn – Pani Teresa Gruda – Przewodnicząca Rady Gminy Żyrzyn i Pan Andrzej Bujek – Wójt Gminy Żyrzyn
- Dr. hab. Pan Jacek Romanek – Naczelnik Biura Upamiętnienia Walk i Męczeństwa Oddziału IPN w Lublinie
- mjr. Paweł Joński - Szef Wydziału - Zastępca Szefa Wojskowego Centrum Rekrutacji w Puławach
- podinspektor Mariusz Marzec – Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Puławach

W drugim etapie – w parku w Żyrzynie uroczystości rozpoczęły się powitaniem gości przez Wójta Gminy Żyrzyn oraz wystąpieniami okolicznościowymi.

Mszę Świętą w intencji Powstańców i Ojczyzny odprawili proboszczowie z parafii w Żyrzynie, Osinach i Parafiance: Ksiądz Kanonik Mirosław Sypuła, Ksiądz Janusz Widelski i Ksiądz Paweł Janczak, oraz Ksiądz prof. Antoni Nadbrzeźny z KUL w Lublinie, który wygłosił homilię.

Poczty sztandarowe podczas uroczystości wystawili:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Żyrzynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Osinach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skrudkach
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Żyrzynie,
- Szkoła Podstawowa im. Księdza Jana Twardowskiego w Osinach
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Skrudkach.

Po Mszy Świętej nastąpił przemarsz Orkiestry Wojskowej wraz z Kompanią Reprezentacyjną z 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie oraz uczestników uroczystości przed tablicę pamiątkową poświęconą gen. Michałowi Janowi Heydenreichowi-Krukowi, gdzie przy odegraniu Hymnu Państwowego nastąpiło uroczyste podniesienie flagi.

W dalszej części uroczystości Apel Pamięci odczytał por. Przemysław Matras oficer 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego z Dęblina.

Po Apelu Pamięci i oddaniu salwy honorowej przez Kompanię Reprezentacyjną 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego z Dęblina dowodzonej przez kpt. Macieja Marczuka, wieńce i wiązanki kwiatów złożyli:

- Pan Krzysztof Szulowski – Poseł na Sejm RP
- W imieniu Powiatu Puławskiego – Pan Leszek Gorgol – Wicestarosta Powiatu Puławskiego
- W imieniu Gminy Żyrzyn – Pani Teresa Gruda – Przewodnicząca Rady Gminy Żyrzyn i Pan Andrzej Bujek – Wójt Gminy Żyrzyn

Patriotyczna uroczystość wojskowa zakończyła się odegraniem pieśni „Śpij kolego”.

W dalszej kolejności uroczystości widzowie mogli wysłuchać koncertu w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej z Radomia,

Uroczystości zakończył koncert patriotyczny w wykonaniu zespołu FORTECA – Walka Trwa. Wójt Gminy i organizujący uroczystości pracownicy Urzędu Gminy serdecznie dziękują wszystkim za udział w uroczystościach i okazaną pomoc w ich przygotowaniu. Szczególne podziękowania składamy pocztom sztandarowym, a także Pani Elżbiecie Kałkowskiej za przygotowaną piękną dekorację, Paniom Małgorzacie Grzęda i Katarzynie Polak za prezentację Izby Pamięci „Śladami Bitwy pod Żyrzynem” oraz członkom KGW w Borysowie, Zagrodach i Żyrzynie za wystawienie stoisk regionalnych, jak również Komendantowi Gminnemu OSP w Żyrzynie Panu Wojciechowi Gędkowi oraz druhom strażakom z OSP w Bałtowie i Żyrzynie za pomoc i sprawowanie pieczy nad sprawnym i bezpiecznym przebiegiem uroczystości.